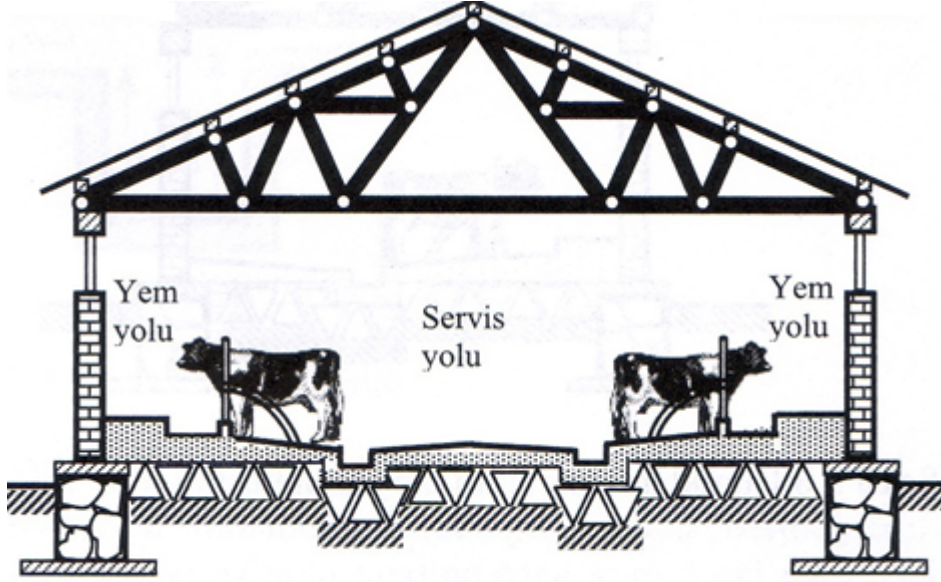

BAĞLI DURAKLI AHIRLARIN PLANLANMASI

Prof.Dr. A.Vahap YAĞANOĞLU

Erzurum-2018

Tarımsal yapılar içerisinde özenle planlanması gereken hayvan barınaklarının (ahır, ağıl, kümes) yapımından güdülen amaç, hayvanları uygun olmayan çevre koşullarından koruyarak yüksek verim elde etmek için uygun bir yaşam ortamı sağlamaktır. Ülkemizde ve özellikle de **Soğuk bölgelerde** hayvan barınaklarının yapımında uygun çevre koşullarını (Sıcaklık, bağıl nem, havalandırma, ışıklandırma) sağlayacak ana ilkelere uyulmamaktadır. Bu nedenle soğuk yöre koşullarında, hayvanların uzun süre barındırıldıkları ve yetiştiriciliğin yapıldığı **ahır, ağıl ve kümeslerin** büyük bir bölümü ilkel planlama koşullarına göre yapılmış olup, hayvanlarda beklenen üretimin alınması çok zor görülmektedir. Uzun kış günlerine sahip soğuk bölgelerde barınak içi koşullarının hayvan sağlık ve verimine uygun biçimde tasarlanması kaçınılmazdır.

Doğu Anadolu Bölgesindeki ahırların çok büyük bir bölümü kapalı ahırlardır. Çoğu kez yeterli pencere alanı ve havalandırma bacası bırakılmayan, bırakılsa da tamamı ya da bir kısmı kapalı tutulan bu ahırlar, barındırma sisteminden beklenen faydayı sağlamaktan uzak yapılardır. Bu tip ahırların pek çoğu yemleme, gübre çıkarma, sağım ve sulama gibi en önemli işlerin yürütülmesinde de birçok zorluğa neden olmaktadır. Özellikle evlerin avlusuna ya da hemen yanına yapılmış ahırlar yakın çevre, hatta yerleşim birimi için bir kirlilik kaynağı olmaya devam etmektedirler. Sonuç olarak yukarıdaki olumsuzlukları taşıyan ahırların ıslah edilmesi ya da bunların yerine yeni ahırların yapılması birçok açıdan faydalı olacaktır. Yapılan araştırmalar genotipin hayvan veriminde %30, çevre koşullarının ise %70 etkili olduğunu göstermiştir.

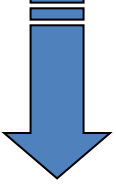
Sığır barınaklarında (ahırlarda) aranacak genel özellikler;

- Barınacak hayvanların temiz hava, sıcaklık ve nem gibi çevre isteklerinin en iyi şekilde karşılanması, hayvanları ve çalışanları kötü hava şartlarından korumalı,
- Ahırların hayvan davranışlarına uygun olmalı, hayvanların yaralanmalarına yol açmamalı, hareketlerini kolaylaştırmalı,
- Hayvanlar yem ve su ihtiyaçlarını karşılayabilmeli,
- İşletme faaliyetlerinin yürütülmesinde kolaylıklar sağlamalı,
- Çeşitli yaş gruplarından hayvanların ihtiyaçlarına cevap verebilmeli,
- Sağımın düzgün, temiz ve kolay yapılabilmesine olanak vermeli,
- Yem depolama ve gübre biriktirme olanaklarına sahip olmalı,
- İşgücü ihtiyacını en aza indirmeli,
- Yörede bol ve ucuz bulunan malzemeleri kullanarak ve düşük maliyetle inşa edilebilmeli.
- Ahır içinde sürü yönetiminin kolay yapılabilmesi,
- Ahır tipinin mekanizasyon ve teknoloji uygulamasına olanak verebilmelidir.

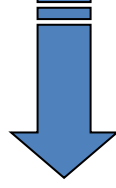
Ahır Yerini Seçimi

Ahır yapılması için seçilecek yer, yeterli büyüklükte olmalı ve yapılar gelecekte genişletilebilen alanları göz önünde tutularak yerleştirilmelidir. Seçilecek yerin, tarıma elverişsiz olmalıdır. Ahır yeri; drenajı zor, düz arazilere yapılmamalıdır. Arazinin hafif eğimli (% 2-5) ve toprağının geçirgen olması oldukça önemlidir. Ahır yapılacak yerin eğiminin güney cephesi yönünde olması tercih edilmelidir.

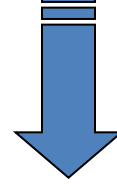
Kapalı, Kötü Havalandırılan Ahırlar

İştahsızlık

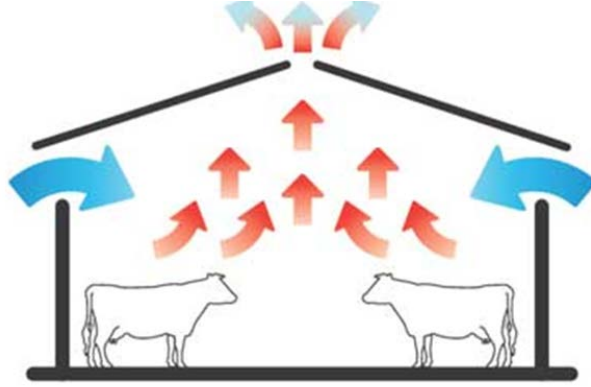

Solonum Yolu Hastalığı

Verimde Düşme'ye

NEDEN OLUR.....

SOĞUKTAN DEĞİL, SICAKTAN KORK ...

Havalandırma

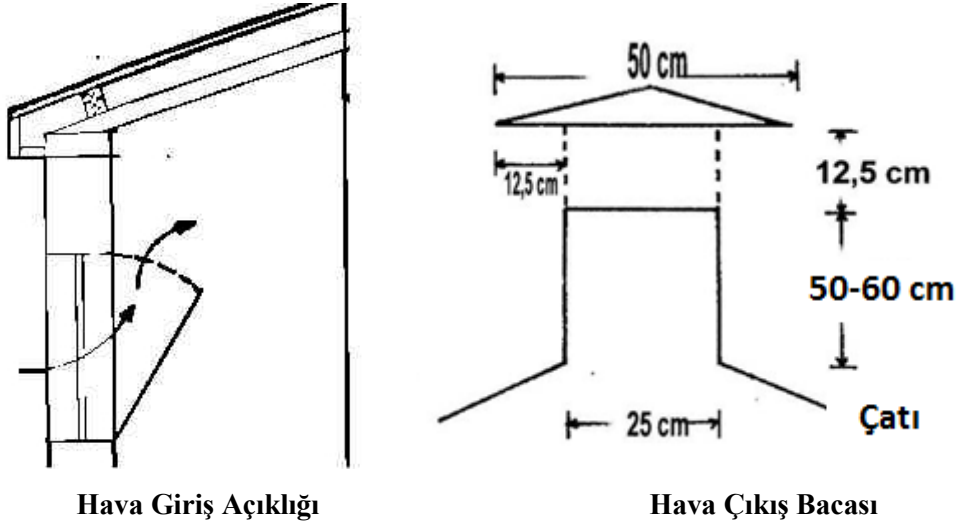
Genel anlamda havalandırma, barınak içi sıcaklık ve bağıl nemini istenen sınırlarda tutabilmek, zararlı gazlar, çeşitli mikroorganizmalar ve tozlarla karışan kullanılmış kirli havayı dışarı atmak ve barınak içine yeterli miktarda temiz hava sağlamak amacıyla yapılan hava değişimidir.

Tavansız yapılan ahırlarda, dışarının temiz havası her iki uzun duvarda yapılan vasistaslı pencereler yardımıyla alınır. Çatı mahyasında yapılacak havalandırma bacaları yardımıyla da ahırın kirli havası dışarı atılır(Şekil 1).

Ahırlarda taban alanının her 100 m² si için bir baca düşünülmelidir. Bacalar çatının mahyasına 5-6

m aralıklarla yerleştirilmelidir. Şekil 1 'de hava giriş açıklığı ve havalandırma bacasının detayları görülmektedir. Ahırın taban alanının % 3-5 'i kadar pencere alanı düşünölmelidir.100 m² ahır alanı için 4-5 m² pencere alanı gerekir.

Kapalı ahırlarda hayvan sağlık verimi için en uygun sıcaklık 10-15 °C, bağıl nem ise %70-80 çok soğuk yörelerde % 85 değerini geçmemesi gerekir.

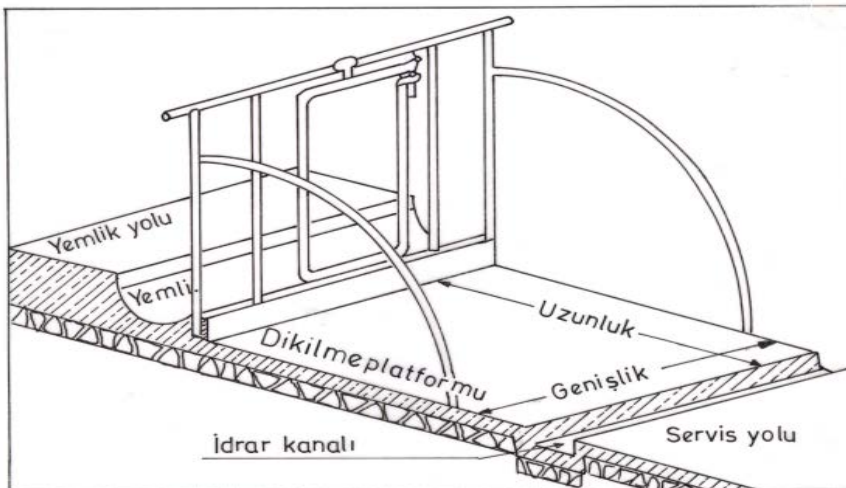

Şekil 1.Bağılı Duraklı Ahırlarda Havalandırma Sistemleri

Ahır Taban Planının Düzenlenmesi

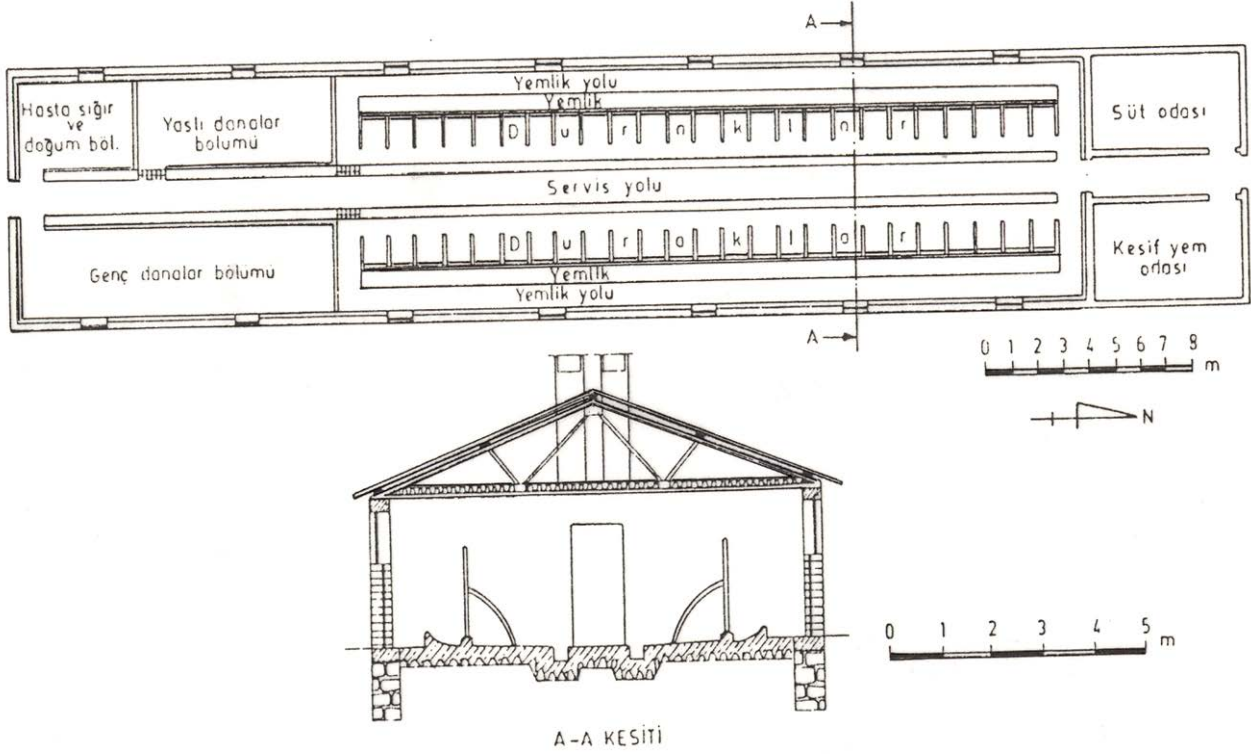
Bağılı duraklı ahırlarda, hayvanların dinlenme, yemlenme ve sağım işlemleri duraklarda yapılmaktadır, dolayısıyla hayvan başına daha az alana ihtiyaç duyulur. Sıcak, kuru ve iyi bir havalandırmaya sahip bağılı duraklı ahır sisteminde ineklerin bakımı özenli ve kolaylıkla yapılabilir. Ahırlarda temiz bir ortam yaratılabilmesi için yeterli hacmin yaratılması ve iyi bir havalandırma sisteminin oluşturulması gerekir.

Bağılı duraklı ahırların istenilen biçimde kullanılabilmesi için, ahır tabanını oluşturan bütün elemanların uygun biçimde düzenlenmesi gerekir. Ahır tabanı, yemlik yolu, yemlik, durak, idrar kanalı ve servis yolu olmak üzere 5 bölümden oluşur(Şekil 2). Ahır tabanına ilişkin bir kesit görünüş Şekil 3'de görölmektedir.

Şekil 2. Bağlı Duraklı Ahırlarda Durak ve Kısımları ve Kesit Görünüşü

Duraklarda yemlik kısmı 70 cm,yemlik 80 cm ,dikilme platformu 170 cm,ıdrar kanalı 30 cm ve servis yolu 120 cm olarak alınabilir. Durağın genişliği ise 110 cm'dir. Mekanizasyondan yararlanan ahırlarda servis yolu daha geniş tutulabilir. Bu ölçülere göre soğuk bölgelerde ahır genişliği 8,20 m, ahır yüksekliği 2,5 m olarak alınabilir.

Şekil 3. Duraklı Çift Sıralı Ahır Taban Planı ve Kesit Görünüşü

Kaynaklar

- Anonymus,2015. Hayvan Yetiştiriciliği ve Sağlığı Barınak Tipleri. Milli Eğitim Bakanlığı.Ankara
- Arıcı,İ.,Şimşek,E , Yashoğlu E ve Kılıç,İ.,2009. Süt Sığırı Ahırlarının Planlanması.SÜTAŞ Süt hayvancılığı Eğitim Merkezi Yayınları,Hayvancılık Serisi : 4 Yetiştirici Broşürü.Bursa
- Okuroğlu, M. ve Yağanoğlu, A. V., 2009. Kültürteknik. Atatürk Üniv. Ziraat Fak. Yayınları, No: 157. Erzurum.
- Olgun,M.,2011.Tarımsal Yapılar.Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi,Yayın No:1577,Ders Kitabı No:529.Ankara
- Yağanoğlu,A.V.,2012.Erzurum'da Tarımsal Yapıların Durumu, Sorunlar ve Çözüm Önerileri. Erzurum Tarım Raporu Ziraat Mühendisleri Odası Erzurum Şubesi .Erzurum
- http://www.tarimkutuphanesi.com/SIGIR_BARINAKLARI_-_1_00096.html.Erişim 25.01.2018